

Omstillingens årti

**Strategi for
Det Fælles Bedste
2023 -**

STRATEGI FOR EN FREMTID DER ER VÆRD AT LEVE I

- Side 3   **Det Fælles Bedste - Hvem vi er & hvad vi vil**
- Situationen**
- Side 4   Vi lever i to virkeligheder
- Side 5   **Hvad gør vi?**
1. Vi skaber en borgerbevægelse som omstiller samfundets
                                      systemer og institutioner
- Side 6   2. Bevægelsen skaber fremtidens økonomi
- Side 7   3. Fremtidens vækst er vækst i natur, økosystemer og livskvalitet
- Side 8   4. Samarbejde mellem alle grønne kræfter er en forudsætning
5. Samarbejde på tværs af civilsamfund, offentlig og privat sektor
                                      er afgørende
- Side 9   6. Folkeoplysning, højskoler og tv skal give befolkningen viden
7. Vi har allerede alle løsningerne
8. Omstillingen er holistisk - Alting skal omstilles
9. Som borgere kan vi gøre en masse selv
- Side 10   10. Borgerne kan skabe de fællesskaber der bliver redskaber
                                      for omstillingen
11. Visioner er vigtige, de viser målene
12. Drejebøger og Nationale Handlingsplaner er vigtige redskaber
13. Det lokale er globalt - vi er én verden
14. Vi skal turde formulere fremtiden konkret og radikalt
- Side 11   **Det Fælles Bedstes politik og løsninger**
- Klimaviden, klimaplaner, reformforslag og visioner

STRATEGI FOR EN FREMTID DER ER VÆRD AT LEVE I

Byen Frome's 36.000 borgere begyndte en fælles omstilling til "One Planet Town" i 2017

Det Fælles Bedste Hvem vi er & hvad vi vil

Vi - borgerne i Danmark - kan skabe gode liv. Vi kan skabe bæredygtighed og leve i harmoni med naturen. Vi kan vælge at leve i fred med hinanden, alle Jordens befolkninger. Vi har allerede alle løsningerne på de mange store kriser udarbejdet gennem de sidste årtier og vi kan alt, hvis vi er mange nok. Det handler om mod. Om at samles. Få rejst foreninger og skabt handlinger. Vi er borgerne i dette land. Vi har et demokrati. Slut med afmagten. Borgerne kan skabe den fremtid, vi ønsker.

Dette er en opfordring til dig og din forening eller netværk om at blive medlem af Det Fælles Bedste. Vi er i gang med at skabe en stærk og bred politisk borgerbevægelse, som kan starte omstillingen til et bæredygtigt samfund. Dét er vores mulighed og vores chance, hvis vi vil overleve og sikre livsvilkårene for fremtidens generationer. Det er ikke let, det kræver hårdt og tålmodigt arbejde; men det er vores bedste mulighed.

Det Fælles Bedste arbejder for omstilling. På mange måder. Typisk sammen med mange andre grønne kræfter og foreninger. Og vi arbejder konkret - Vi kæmper mod *Havneudvidelsen i Aarhus*. Er med til at samle borgergrupper mod *de store anlægsprojekter* i hele landet. Laver omstillingsprojekt om mad og en *National Handlingsplan* for omstillingen af madens produktion og forbrug.

Vi starter *Fremtidsværksteder for et Grønt Aarhus*. Laver *"Aarhus synger for Klimaet"* hvor kulturen går med i klimakampen. Samler personer fra 60

organisationer til at beskrive løsninger inden for de 10 vigtigste sektorer i en fælles *"Folkeavis for et Bæredygtigt Danmark"*. Samler videnskabens udsagn om *Klodens Tilstand* i en maggietering, der går til Byråd og Folketing og vores netværk af flere hundrede foreninger, osv.- en masse ting, se *"Hvad vi laver"*-

Men der er også brug for at tænke mere overordnet, langsigtet og strategisk. Forestil dig et øjeblik at alle klimabevægelserne fortsætter i endnu et tiår med at rette al deres energi og alle deres mange gode reformforslag mod regeringer, der aldrig nogensinde gennemfører noget som helst af alt dette. Så bliver det ganske snart for sent at handle.

Derfor laver vi i det følgende et strategisk udsyn. Og eftersom en samfundstransformation ikke er en enkel sag, så kræver det lidt mere end to ord.

Vi ser først på: Hvad er udgangspunktet, dvs. situationen og dermed opgaven. Alt hvad vi gør må nødvendigvis altid tage udgangspunkt i klodens tilstand, dvs. i den aktuelle situation og dermed opgave i forhold til klima og biodiversitet - *Ikke* i, hvad vi synes er realistisk eller belejligt at gennemføre af politik. Vi er nødt til at adressere kriserne i fuld overensstemmelse med al videnskab, ellers klarer vi det ikke. Dernæst følger vores forslag til, hvad vi kan gøre, når vi er mange nok sammen.

Den folkelige modstand er accelereret over hele kloden

Situationen

FN's generalsekretær, Antonio Guterres formulerede klodens og dermed menneskehedens situation kort og præcist, da han indledte COP27 i 2022 med ordene:

"Vi er på vej mod klimahelvende med foden på speederen. Vi kan vælge mellem klima-solidaritet eller kollektivt selvmord". "Vi står i en kamp for vores liv, og vi er ved at tabe. Udledningen af drivhusgasser bliver ved med at vokse. Globale temperaturer bliver ved med at stige."

Baggrunden var tre rapporter fra IPCC 2021-2022, som mandede ud i konklusionen om, at *alting* skal omstilles, alle samfundssektorer og systemer.

Men 95% af os alle lader som om klima-, miljø- og biodiversitetskrisen ikke er noget særligt og fortsætter

vores normale liv med stigende forbrug og produktion uden hensyn til videnskabens snart 40 års advarsler.

Vi lever i to virkeligheder

Den ene virkelighed er mainstreams: Det hele nok skal løse sig. Vi kan fortsætte som vi plejer - nogen fixer det med klimaet for os. Teknologien skal nok klare dét.

Den anden er den virkelighed, videnskaben forsøger at få os til at se: Vi er tæt på sammenbrud af klodens store systemer. Og der er ingen teknologiske fix inden for rækkevidde.

Den første virkelighed er desværre **en drøm**. Alt liv på kloden har nu fået udløbsdatoer, siger videnskaben. Muld, vand, skove, arter. Nu og inden længe begynder konsekvenserne for alvor at vise sig (note 1). Og vi ved allerede hvordan:

Europas skove brænder stadig voldsommere * Sydeuropa får voldsom tørke * Nordeuropa får massiv regn * Havet stiger og oversvømmelser øges * Orkaner, cykloner og tyfoner hænger * Mulden forsvinder * Drikkevand bliver mangelvare * Store områder af Jorden kan ikke bebos * Massive flygtningestrømme søger ly * - osv.

Derfor er situationen eller virkeligheden, at vi, "vores børn og børnebørn kommer til at udkæmpe krige for mad og vand" som EU's klimachef sagde forleden til FN's afsluttende rapport. - Krige for overlevelse!

Situationen er kort sagt:

Vi har kun kort tid til at opnå meget store forandringer

Omstillingen skal igangsættes nu, hvis vi vil undgå de allerværste konsekvenser -

Men dem der burde handle, handler ikke

Kajakdemonstration imod Baltic Pipe og ny gasudvinding i Norden

Politikerne har vist os, at de på alle afgørende punkter *ikke* vil handle. De små politiske tiltag der trods alt sker, er alt for utilstrækkelige i forhold til situationens alvorlighed. Ingen politikere vil lægge navn til noget, der virkelig kan mærkes. Men de vil gerne lægge navn til små ting, som f.eks. *Naturnationalparker*, mere affaldssortering og den

slags. Klimakrisen er beskrevet for dem gennem 40 år igen og igen uden at de har handlet. Udledningerne fortsætter med at stige. Politikerne er bundet af vælgerhensyn, indflydelsen fra magteliter og erhvervsinteresser, inkompetence og mangel på mod.

Erhvervslivet og markedet er afhængig af bundlinjer og hensynet til næste kvartals overskud. De fortsætter den fossile vækst baseret på olie, kul og gas med kortsigtede hensyn til overskud nu uden langsigtede hensyn til kloden. Erhvervslivet har fået øjnene op for, at der er penge i alternative energikilder. Men de sætter ind på måder der vil ende med at øge samfundenes CO₂-udledninger - med PtX, CCS (CO₂-fangst og -lagring) og brint produceret ved gas og olie.

Videnskaben er generelt bange for at virke politiske eller 'alarmistiske' og miste bevillinger. De tør sjældent udtrykke sig tilstrækkeligt klart og formulere løsninger. Det er overladt til nogle ganske som Katherine Richardson, Sebastian Mernild, Johan Rockstrøm m.fl. at forsøge at kommunikere situationens alvor.

Medierne er bange for at miste seere og læsere. Virkeligheden er for grim og gemmes bag underholdning og glamour. Godt understøttet af mediernes afhængighed af reklameindtægter og disses forbrugsfokus.

Forbrugerne er lammet af uvidenhed. Lammet af tilbud, reklamer, jagten på lykke ved forbrug og materialisme. Forbrugerne læner sig op ad politikerne i forventning om, at hvis det virkelig var vigtigt - som det var under coronaen - så ville politikerne vise vejen.

Samlet resultat: Nærmest ingen handler på klima og miljø. Men mange steder på kloden skaber klimaforandringerne allerede kaos.

Afrika oplever intense tørkeperioder med sult afløst af massive oversvømmelser fra skybrud og ændringer i monsunen

Konsekvenserne bliver voldsomme og mangeartede. Velfærdssamfundet vil forsvinde inden for et eller to årtier. Vores penge vil i stedet gå til klimaskader - til dæmninger, sluser, flytning af byer, nye kloaksystemer, vandreservoarer, udbedring efter klimakatastrofer. Naturen forsvinder med foruroligende hast. Dermed forsvinder også alle dens gratis tjenester, som vi i dag tager for givet, og som er

forudsætning for vores liv. Ilten, drikkevandet, mulden og maden. Metaller og mineraler. Vi kommer til at mangle ressourcer - muld, drikkevand, skove, ren luft og ilt, velfungerende havmiljøer. Mangle fisk, mad fra land og hav, insekter til bestøvning, alle mulige arter som nu uddør i katastrofetempo. Vi vil mangle metaller, mineraler, fosfor, sand, grus, træ, energi. Ressourcer vi i dag tager for givet bliver en mangelvare.

Samfundskonflikterne vil tage til. Mellem nationer og internt i nationer. Samfundene begynder at miste deres sammenhængskraft. Flygtningestrømme vil udfordre samfundenes rummelighed. Manglende ressourcer vil udfordre velfærdsmodellen. Rige lande vil bygge mure. Rige befolkningsgrupper sætter hegn. Krigene om ressourcerne starter.

I dag er Danmark styret af en magtelite på under 500 personer med ekstraordinær indflydelse og pengemagt. Finansspekulation har kronede dage. Lobbyisme, studehandler og greenwash trives. Pengene styrer. Aftaler i magtens korridorer bestemmer samfundenes retning i stedet for borgernes fælles og langsigtede interesser. Krige bliver næste skridt - krige om jord, vand, mad, energi, ressourcer. Lande og regioner som Kina, USA, Rusland, Europa opruster allerede.

Konklusion: Den opmærksomme, bekymrede og aktivt engagerede del af befolkningen er nødt til selv at starte omstillingen sammen med alle de grønne bevægelser

Hvad gør vi?

Hvis vi skal undgå **RAGNAROK** - og det er desværre ingen overdrivelse - og give os selv en reel mulighed for at omstille samfundet, så er der brug for en bred og stærk, visionær borgerbevægelse. Vi er selv nødt til at handle som borgere, for alle dem der skulle handle, gør det ikke. Det har bevægelser gjort med succes mange gange før i historien.

Bevægelsen skal samle alle grønne kræfter og påbegynde omstillingen i praksis. Vi skal ikke blive en stor 'fagforening' organisatorisk set. Dét der gør os stærke er netop vores mangfoldighed, og at vi arbejder lokalt og med borgernes mandat. Men bevægelsen

skal kunne inspirere, igangsætte og koordinere omstillingen og dens mange handlinger. Den skal være konsekvent demokratisk og tage udgangspunkt i en ærlig snak om udfordringernes omfang. For der findes ikke halve løsninger: Enten adresserer vi klimakrisen fuldt og helt ud fra videnskabens anbefalinger. Eller også fejler vi.

Borger- eller folkebevægelser har tidligere skabt afgørende ændringer i vort samfund. Andelsbevægelse. Højskolebevægelsen. Stemmerets- og Demokratibevægelsen. Fagbevægelsen. Kooperationen. Kvindebevægelsen. Ungdomsbevægelsen. Fredsbevægelsen. Borgerretsbevægelsen. Energibevægelsen osv. Kulturen var tit en integreret del.

Bevægelsen skal gro nedefra og være demokratisk som en samling af mange bevægelser. Den skal rumme alle samfundslag og folk fra mange politiske retninger. Den skal blive bred og folkelig. **Det skal blive en oplysningsbevægelse, en demokratibevægelse og en omstillingsbevægelse.**

Overalt skyder nye former for klimavenlige landbrug frem - permakultur landbrug, skovlandbrug og regenerative jordbrug

Den skal igangsætte omstillingen af vores økonomi til bæredygtighed. Omstille landbrug, håndværk, byggeri, industri og alle erhverv. Praktisere global solidaritet. Den skal tænke i helheder - tænke samfundets 4 søjler sammen til en samlet helhed, til fremtidens samfund - 1) Klima, biodiversitet, natur, miljø. 2) Fremtidens bæredygtige økonomi. 3) Den sociale bæredygtighed med demokrati, fællesskaber, lighed og livskvalitet. 4) En bæredygtig kultur med fremtidens værdier, etik og moral, der sætter klodens og menneskehedens langsigtede overlevelse og sammenhængskraft over dagens forbrug.

1. Borgerbevægelsen søger magten med fredelige midler og omstiller samfundets institutioner eller skaber nye, der baner vej for omstillingen

Bevægelsen skal lave tværpolitiske Grønne Borgerlister, som stiller op til Folketingsvalg og Byrådsvalg, hvor de sammen med borgerne starter omstillingen til *One Planet Town and Living* - til bæredygtige lokalsamfund og byer.

Vi opretter *Borgersamlinger* og *Klimaborgerting*, hvor borgerne med støtte fra videnskaben formulerer de bæredygtige politikker, som byråd og Folketing skal gennemføre.

Folkelige initiativer har bl.a. skabt økosamfund og bæredygtige højskoler. Her en hyggestund i Andelssamfundet i Hjortshøj

Vi indretter *Folkeoplysning* og *Højskoler*, så de giver befolkningen viden og redskaber til den grønne omstilling.

Fremtidens beslutningsmagt decentraliseres, så fremtidens borger bliver en aktiv og ansvarlig del af omstillingen. Alle omstillinger kommer til at foregå inden for *Klodens Planetære Grænser* og overholder FN's verdensmål. Alle.

2. Bevægelsen skaber fremtidens økonomi, hvor vi kun producerer det nødvendige og altid på en klodevenlig måde

Kapitalismen har rådet i små 200 år, og i dag er dette unikke økonomiske system blevet hele klodens økonomi. Kapitalismen er en vækstøkonomi, hvor hver enkelt virksomhed verden over altid forsøger at maximere deres overskud og produktion. Klimavidenskaben fortæller os, at denne stadige væksttrang i kapitalismen er den mest betydningsfulde drivkraft bag klima- og miljøkatastroferne.

Hvis den globale økonomi skulle fortsætte med - som nu - at vokse 3% hvert år, vil klodens samlede økonomi være fordoblet på 24 år. Dermed vil presset på kloden også være fordoblet.

Hvis vi skal redde kloden skal vi derfor omstille økonomien. Vi skal indrette en ny økonomi, som formår i al produktion at holde sig inden for klodens grænser.

Den traditionelle fossile vækst er ikke længere en løsning; det er en hæmsko og tilvækst i ulykker og katastrofer. Den traditionelle form for vækst er blevet selve indbegrebet af opskriften på en ubeboelig planet. **Væksten er ovenikøbet eksponentiel.** Som i renters

rente vokser den globale økonomi stadig hurtigere. Og med den vokser udledningerne af CO2 stadig hurtigere. Hvis vi vil overleve er der kun én vej: Vækstens epoke skal og må slutte.

I dens sted er der brug for en ny form for økonomi, som er konsekvent klodevenlig. En økonomi, hvor vi kun producerer det nødvendige og altid på måder, der holder sig inden for klodens grænser og er socialt retfærdig.

Det vil kræve en stærk folkelig bevægelse der som decentral magt og basisdemokrati sammen med staten (med et klimavenligt flertal) kan sikre regulering af al produktion ud fra disse præmisser.

Infrastrukturen vil skulle tilbagekøbes af staten og styres af folkelige organer. El-nettet, banenettet, kraftværkerne, el-selskaberne skal opkøbes og indrettes efter klodehensyn, hvis der skal komme handling hurtigt nok.

Det forudsætter, at der vælges et helt andet folketing, som tager klodens kriser alvorligt.

En af Borgerbevægelsens første og allerstørste opgaver er derfor at igangsætte nye klodevenlige produktioner, alle de steder hvor omstillingen ikke sker via markedet eller igangsættes af erhvervslivet selv, hvilket er ganske få steder.

Sådanne nye produktioner vil producere vores livsfornødenheder på en måde, der er konsekvent bæredygtig - i "absolut bæredygtighedsklasse". Eksempelvis huse produceres af naturlige, lokale materialer, energieffektive, små og fleksible med brug af bedste aktuelle viden om bæredygtige huse.

De nye produktioner vil kræve statslig og lokal kommunal støtte, hvis de skal klare sig på de rå markedsvilkår, for det er billigere at svine kloden til end at tage hensyn.

Således decentralt igangsat og centralt støttet vil fremtidens økonomi efter en kort overgangsperiode bestå af klodevenligt byggeri, bæredygtig mad, grøn transport, vedvarende energi osv.

En blanding af tilskud, regulering og CO2-afgifter på konventionel produktion gør dem i starten konkurrencedygtige. På sigt vil tilskud være overflødig, fordi befolkningens vaner skifter til grønt.

Biodiversitetskrisen er lige så alvorlig som klimakrisen. Arterne uddør i øjeblikket med en hastighed som minder om tidligere masseudryddelser i historien. Når arterne dør, dør økosystemerne.

Borgerbevægelsens anden store opgave er at udbrede en folkelig accept af, at vi indretter os med en grøn enkel livsstil, hvor vi indretter os med de mest basale livsfornødenheder og ikke stræber efter mere. Helt i strid med vækstfilosofien, men i fuld overensstemmelse med et fællesfolkeligt ønske om, at der skal være en fremtid for menneskeheden og alt liv.

Som *husholdninger og forbrugere* har vi en enorm mulighed for at påvirke og ændre virksomhedernes produktion fra den dag vi omlægger vores livsstil og forbrugsvaner til bæredygtighed. Produktionen vil være nødsaget til at indrette sig til kun at producere til dét.

Alle led i produktionens værdikæder indrettes ud fra klodehensyn, så det at overholde **klodens grænser** bliver den vigtigste bundlinje i alle erhverv. Det betyder bl.a. at al produktion bliver cirkulær og kun finder sted, hvis produktionen dækker et reelt samfundsmæssigt behov. Dvs. **al produktion skal have samfundsnytte. Hvem skal afgøre, hvad der er til samfundsnytte? - det skal borgerne selv med videnskabens hjælp.**

Overforbruget ophører. Mode bliver en saga. Reklamer stopper. Unødig klimaskadelig transport med fly, skibe og lastbiler er slut. Krydstogtskibe bliver en parentes i historien. Milliardærernes eventyr eksisterer fremover kun på film - 0,1 promille af Jordens befolkning har ikke ret til at ødelægge livet for resten.

Vi prioriterer overlevelse, fællesskaber og livskvalitet. Det gode liv frem for mængden af materielle ting. Og fjerner grundlaget for den kapitalistiske vækstmotor. Det er simpelthen ikke længere ok at slå kloden ihjel for profit. Eller at enkelte særligt rige gennem deres forbrug udleder tusind gange mere end gennemsnittet.

3. Fremtidens vækst er en vækst i natur, økosystemer og livskvalitet Natur bliver fremtidens nye værdimål som afløser for penge og BNP

Virksomhederne klarer ikke omstillingen uden borgernes, forskningens og statens hjælp. Staten og det offentlige er nødt til at gennemføre en massiv **regulering** af produktionen ift. klimahensyn og klodens grænser:

Borgerbevægelsen skal gennemføre en lang række klimareformer: Fx CO2 love som kun tillader minimale udledninger i alle brancher og sektorer og

sætter høje, ensartede afgifter på al udledning. Omstillingsreformer hvor hele erhverv og brancher omstilles på én gang - landbruget, energien og byggeriet.

Der skal ske en intensiveret forskning i bæredygtige måder at producere vores livsfornødenheder på. Og lægges høje afgifter på alt, der skader klima og miljø. Omvendt skal grøn produktion subsidieres gennem momsfrihed, lavere moms, CO2-subsidier m.v. Folketinget og borgerbevægelsen lokalt skal gennemføre nye grønne uddannelser og kurser til uddannelse af befolkningen. Jordreformer skal gøre det muligt at opkøbe jorden. Osv. Det hele i et tæt samarbejde med borgerbevægelsen.

Mange jobs vil ophøre. Endnu flere vil komme til. Borgerbevægelsen skal sikre efteruddannelseskurser og uddannelser til alle dem, der bliver nødt til at skifte til fremtidens grønne jobs. Alle virksomheder får valget at omstille radikalt eller lukke. Og alle virksomheder vil blive tilbudt hjælp til omstilling, efteruddannelse etc. Nye grønne produktioner vil opstå overalt og tilbyde jobs til dem, der må ophøre fordi produktionen er skadelig for klode og klima.

3.1. Massegenoprettelse af planetens økosystemer bliver et af fremtidens vækstcentre. Vi genskaber naturen, støtter biodiversitet og klimasikrer, så vi skaber modstandsdygtighed over for de kommende klimakatastrofer.

Det bliver den største jobskaber i vor tid. I dag har Danmark 2% beskyttet natur, inden 2030 skal vi have 30%, sådan som FN's biodiversitetstopmøde besluttede kort før jul. Det er vækst på den nye måde.

3.2. Et andet område for vækst bliver deleordninger. Vi deles om tingene. Lejer i stedet for at eje alt. Adgang til ting er vigtigere end at eje ting. En boremaskine bruges i gennemsnit 28 min. i sin levetid. Det er smart hvis vi deles om værktøj i stedet for at alle sammen at eje alt. En bil bruges 3,5% af tiden. Det samme gælder dens anvendelse.

3.3. Et tredje område for vækst bliver at producere befolkningens vigtigste livsfornødenheder på måder, der er gennemført bæredygtige, hvor virksomhederne holder sig inden for klodens grænser. Det kræver nye produktioner, nye maskiner, nye fagligheder, nye uddannelser etc. på meget kort tid. Det er en kæmpeopgave.

Grobund er et initiativ på vej til et gennemført selvforsynende lokalsamfund. Man har bl.a. startet bæredygtige byggekurser.

I øjeblikket har vi overskredet 6 af klodens i alt 9 planetære grænser: Klima / Biodiversitet / Flowet af næringsstoffer / Landjordens muld og skov / Drikkevand / Kemisk Forurening (fx plastik).

Det er en tidsindstillet bombe, som vil få de store økosystemer til at bryde sammen, hvis vi fortsætter meget længere.

Så krævende det end er, så er der én og kun én mulighed: Vende 180 grader rundt og hurtigst mulig respektere klodens grænser.

Fremtidens vækst skal være en ny form for vækst - vækst i naturressourcer, arter og økosystemer.

Naturen og dens økosystemer er det egentlige mål for værdi. Det, der giver os alle vore livsfornødenheder, grundlaget for al rigdom og velfærd og derfor grundlaget for vores overlevelse. Naturen er fremtidens guld, et udtryk for vores og verdens reelle værdi.

Al verdens fossile brændstoffer - gas, olie og kul - er i vores nuværende økonomiske system trillioner af milliarder værd målt i penge. Men hvis de bruges ødelægger de kloden. I virkeligheden er de derfor ikke blot værdiløse, men har en indlysende negativ værdi, målt over de kommende par årtier, hvor ødelæggelserne for alvor vil slå igennem.

3.4. Al fremtidig vækst indrettes på at skabe mere livskvalitet. Det er ikke noget med at komme tilbage til stenalderen eller leve i afsavn. Det handler om at leve smartere, enklere, at deles om tingene, genbruge og reparere, lave tingene holdbare, effektivisere vores produktion og forbrug, undgå spild og affald, lave cirkulær økonomi. Og om at fokusere på livskvalitet og de vigtige ting i livet frem for størrelsen af vores forbrug af mængden af materielle ting.

I dag smider vi 1/3 af alt mad ud. Moden skifter 10 gange om året og umoderne tøj brændes.

I dag afbrænder vi verdens skove i vore kraftværker for at få el og varme og destruerer derved biodiversitet og forhindrer træerne i at lagre mere CO₂.

I dag producerer vi meget mere madenergi end verdens befolkning har brug for, men vi bruger det til at fodre dyrene i vores kødindustrier med, så vi ender med at have for lidt mad til verdens befolkning, som derfor ender i sultkatastrofer.

Vi sløser helt vildt med ressourcerne. Det er nødt til at stoppe og erstattes af en klodevenlig økonomi

4. Samarbejde mellem alle grønne kræfter

Opgaven er voldsom. Vi er nødt til konsekvent at arbejde for dét, der samler, frem for dét der splitter. Alle gode kræfter er nødt til at hjælpes om omstillingen. Helt uden at konkurrere indbyrdes.

Det Fælles Bedste blev skabt i 2012 for at skabe samarbejde. Det har været vores DNA lige siden. I 2016 og 2018 arrangerede vi *Folketræf for et Bæredygtigt Danmark* med flere hundrede grønne ngo'er og organisationer. Vi har samlet grønne kræfter i 2017 og 2021 om at skrive *Folkeavisen* med løsninger på klima- og miljøkriserne (note 2).

Vores projekter er næsten altid baseret på samarbejde mellem mange grønne kræfter; i det aktuelle madprojekt *"Madens fremtid er vores fremtid"* er det 18 grønne organisationer, som står bag det (note 3).

Skovvirkes permakulturförening laver mange kurser for folk i permakultur og skovlandbrug.

Mange kæmper lokalt mod stærke økonomiske og politiske kræfter og dissers projekter som fx *Infrastrukturreformens* motorveje, broer, lufthavne, havne, eller landbrugets svinefarme eller bygge- og finanssektorens betonbyer. Det er en ulige kamp, og der er brug for, at vi forener os på landsplan og støtter hinanden i en fælles bevægelse.

Det er derfor vi den 25. marts 2023 inviterede 25 borgerforeninger fra hele landet til Fællesmøde i Aarhus. For at skabe og styrke et nationalt samarbejde. For sammen er vi langt stærkere.

5. Samarbejde på tværs af civilsamfund, offentlig og privat sektor

Forskningen skal med i bevægelsen; den skal guide os. Forvaltningerne skal med; de har enorm meget konkret viden. Uddannelserne skal vi - vi skal ikke uddanne til sorte job, men til grønne, det betyder at uddannelserne skal omstilles. Virksomhederne.

Landbruget osv. skal med. På tværs af sektorer kan vi samles omkring store omstillings-projekter, hvor flest mulig bidrager. Det private erhvervsliv skal involveres og markedet gøres til drivkraft for omstillingen, alle de steder hvor dét lader sig gøre. Og dér hvor det ikke lader sig gøre - måske fordi interesseudsættningen mellem profit og bæredygtighed er for store - der må borgerbevægelsen igangsætte nye bæredygtige produktioner. Det lod sig gøre med andelsbevægelsen i 1800-tallet og et århundrede frem; det kan gøres igen.

6. Folkeoplysning og højskoler skal give befolkningen nødvendig viden og uddannelse. En ny TV-flade kan supplere med klimamagasiner

Alt for mange i Danmark er uvidende om klima- og miljøkrisernes virkelige omfang og konsekvenser. Danmark har et foreningsliv og et oplysningsarbejde som er unikt. Befolkningen burde være informeret, men er det ikke.

Sammen med højskoler, universiteter, lokal-tv, sociale medier samt hele vores øvrige uddannelsessystem kan vi iværksætte kurser og uddannelser i bæredygtighed for den almindelige befolkning.

Højskolen Brøndrup lavede byggekurser, hvor alle kunne lære at bygge off grid bæredygtige huse. Og derfra eksempelvis gå ud og skabe bæredygtige lokalsamfund.

- 'Sådan opbygges et vindmøllelaug', - 'sådan bygger man et off grid hus', sådan bygger man bæredygtige lokalsamfund', osv. - med temaer som klimamagt, byggeri, tøj, genbrug, reparation, deleordninger. Uddannelser til fremtidens hverdagsliv og produktion, som grundskolerne kan bygge op til.

TV kan begynde at bringe *Klima-magasiner*, der fortæller, hvordan vi konkret kan omstille og forberede klimakrisen.

TV kan samtidig standse deres mange programmer som handler om at iscenesætte sig selv gennem større boliger og mere forbrug. De kan standse reklamerne, som hver dag lokker til øget forbrug.

7. Vi har allerede alle løsningerne

Gennem 50 års eksperimenter har et væld af fremsynede aktivister, foreninger, lokalsamfund,

forskere og virksomheder skabt løsninger, som viser hvordan vi kan indrette os bæredygtigt. Mange af eksperimenterne er foregået og foregår under radaren – og de fleste i magtens centrum, på Slotsholmen og Christiansborg, kender dem ikke. Men de er der.

Vi har faktisk alle løsningerne - vi behøver ikke afvente ny teknologi. Mange tror ikke, de kan gøre noget som almindelige borgere, men vi kan gøre en verden til forskel.

Befolkningen skal vide *hvad* de kan gøre, og vi kan hjælpes om at udbrede disse løsninger. Gennem højskolekurser, youtube, foredrag, projekter og fremtidsværksteder, via facebook arbejder Det Fælles Bedste for dét.

Du finder links til en lang stribe af løsninger på sidste side.

8. Omstillingen er holistisk - det er helheden der skal omstilles. Alting

Omstillingen handler ikke kun om energi eller landbrug eller transport, men om hele vores liv og alle vore samfundssystemer. Derfor arbejder vi for:

- **Økologisk Bæredygtighed** - alt om at sikre klima, biodiversitet, natur, miljø og klodens økosystemer.
- **Social retfærdighed** - alt om at sikre lighed, et reelt decentralt demokrati, opbygning af de fællesskaber, der skal skabe fremtiden.
- **Bæredygtig økonomi** - vi arbejder for at fremme bæredygtig økonomi, produktion og forbrug gennem kooperativer, fælleseje, andelsvirksomheder i en doughnutøkonomi, der overholder klodens grænser.
- **Bæredygtig kultur, mentalitet og livsstil**, hvor vi bekymrer os om medmennesker, inkluderer og udviser empati lokalt og globalt. Vi er én jord. Med én befolkning.

9. Som borgere kan vi gøre en masse selv - med meget stor klimaeffekt

Som borgere, forbrugere og husholdninger kan vi ændre vores livsstil og forbrug - minimere forbruget, genbruge, reparere, skifte forbrugsgoder sjældent, deles med andre om ting, gå fra klimaskadeligt forbrug til klimavenligt, gå fra globalt til lokalt forbrug, undgå plastik og gifte, spise årstidens mad osv. Når dét sker ændres produktionen. Den dag forbrugerne globalt ikke køber kød ændres en stor del af landbrugets produktion til plantebaseret næste dag.

Vi har magten til at gøre det. Vi kan ændre den måde vi spiser på. Holde op med at flyve. Ændre tøjvaner. Omlægge vores transport, den måde vi bygger og bor på osv. **Det er ikke let**, for vaner er svære at bryde, men vi kan satse på 'det gode liv' og livskvalitet, på relationer, oplevelser, kærlighed, hobbyer, natur osv. frem for stadig flere materielle ting. Leve klogt i håb om at overleve. Der er intet alternativ og ingen planet B.

10. Borgerne kan skabe de fællesskaber, der bliver redskaber for omstillingen

Vi kan skabe de organisationer som skal skabe forandringen.

- Fødevarefællesskaber. Andelsgaarde. Urban Farming. Fællesejede permakulturlandbrug. Grønne Nabofællesskaber, der omstiller livsstil og forbrug lokalt. Samkørselsordninger. Deleordninger med elcykler og elbiler. Selvforsynende lokalsamfund. Grønne Byfællesskaber. Oplysningsforbund. Byggefællesskaber. Andelsvirksomheder. Produktionsvirksomheder.

Og alle fællesskaberne kan systematisk samles i én fælles bevægelse - en stærk folkelig bevægelse.

11. Visioner er vigtige - de er målene

Visioner viser konkret, hvordan vi kan indrette os bæredygtigt i en nær bæredygtig fremtid. Hvordan ser vores livsstil, vores forbrug, boliger, transport, mad, energi ud? Hvordan producerer vi vores fornødenheder? Visionerne fungerer som mål for omstillingsarbejdet og angiver en retning for de mange konkrete omstillinger. De illustrerer hvordan fremtidens grønne by, eller bæredygtige lokalsamfund, grønne landsby osv. kan indrettes.

12. Drejebøger og Nationale Handlingsplaner

Drejebøger og Nationale Handlingsplaner kan beskrive, *hvordan* vi kan arbejde os frem til visionerne inden for alle områder af samfundslivet. Ingen kunne drømme om at undvære en samlet plan for bekæmpelse af corona. Ingen kunne drømme om at lave en film uden drejebog. Eller sejle ud på åbent hav uden søkort. Den store omstilling vil ikke lykkes uden sådanne fælles drejebøger.

Drejebogen er en detaljeret handlingsplan for omstillingen inden for en given sektor, et samfundsområde e.l. som fortæller, *hvor* vi skal hen og *hvordan* vi kommer derhen.

13. Det lokale er globalt - vi er en del af hele verden og overlever kun, hvis vi hjælpes

Vi er flettet sammen med den globale verden på utallige måder. Vores levevis har skadet og vil i fremtiden skade sårbare lande i 3. verden gennem klimakatastrofer. En meget stor del af vores varer og råstoffer kommer fra lande på den anden side af kloden. Vi kan hjælpes og skabe omstilling ved at eksportere grøn viden og teknologi. Og ved at gå forrest med en politik, hvor de rige lande støtter de fattige lande massivt økonomisk, socialt og politisk.

14. Vi skal turde formulere fremtiden konkret og radikalt - og handle på det

USA omstillede i 1941 hele deres økonomi til en krigsøkonomi. I løbet af ganske få måneder indrettedes erhvervslivet 100% på den nye produktion. Det kan vi gøre igen. Denne gang ikke med henblik på krig, men på klodens overlevelse. Og denne gang ikke kun en omstilling af økonomien, men af hele samfundet - sådan som klimavidenskaben opfordrer til: At vi omstiller alt. Og anvender videnskaben til at fortælle os, hvordan vi gør.

Ovenstående er vores begrundelse for at skabe Det Fælles Bedste som starten på en politisk borgerbevægelse, på en omstillingsbevægelse.

I et sideløbende dokument beskriver vi en række af vores seneste aktiviteter for at give et indtryk af, hvordan vi arbejder - se "**Hvad vi laver**".

Vi håber du, dit netværk, din forening m.v. vil være medlem af Det Fælles Bedste. Du kan blive medlem her <https://detfaellesbedste.dk/bliv-medlem/> Du kan tilmelde dig vores nyhedsbreve <https://detfaellesbedste.dk/kategori/nyheder/>

Nedenfor kan du finde links til vores politik - til reformforslag, klimaviden, løsninger, klimaplaner og visioner. Du er også velkommen til at ringe og høre nærmere om foreningen på 4018 9019.

De bedste hilsner

Det Fælles Bedste

Vi kan kontaktes ved
Niels Aagaard, formand, 4018 9019,
niels@detfaellesbedste.dk
<https://detfaellesbedste.dk/>

Det Fælles Bedstes politik

Klimaviden, klimaplaner, reformforslag og visioner

Viden om problemerne, deres sammenhæng og omfang

Vi udgav sept. 2022 artiklen "*Klodens Tilstand*" som ultrakort opsamler klima- og miljøvidenskabens bedste viden om vores situation. Den rummer bl.a. konklusionerne fra IPCCs 3 seneste rapporter. <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/09/Klodens-tilstand-og-folketingsvalget.pdf>

Helt kort - I Nyhedsbrev 10 bringer vi et indslag af klimaforskeren Sebastian Mernild, som gør superkort status for klimakrisen <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2023/02/KUN-SEBASTIAN-MERNILD.pdf>

Løsninger og handlinger på landsplan og kommuneplan

I 2021 samlede vi 82 personer fra 60 grønne organisationer som i fællesskab skrev "*Folkeavisen for et Bæredygtigt Danmark*" med løsninger og handlinger inde for de 10 vigtigste sektorer. Den findes her <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2021/08/Folkeavisen-2021-web.pdf>
Avisen er opbygget så man for hver sektor beskriver 1) problemerne, 2) løsningerne (de mere langsigtede, strategiske), 3) handlinger der kan inspirere andre til konkrete omstillinger.

Klimaplan for en by

I 2020 lavede vi en alternativ "*Klimaplan for et Bæredygtigt Aarhus*" med forslag til omstillingshandlingerne inden for de vigtigste sektorer i en by. Den kan bruges ift. alle byer som alternativ til kommunernes ofte indholdstomme klimaplaner <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2021/09/KLIMAPLAN-AARHUS-24.pdf>

Reformforslag til 3 sektorer

Hvad kan Folketinget gøre og hvad kan borgerne gøre lokalt og på landsplan som en samling af mange bevægelser - det prøver vi at svare på.

I forbindelse med Folketingsvalget 2022 lavede vi disse reformforslag for 3 af de vigtigste sektorer:
Landbrug https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/10/Landbrug_Valgavis_7.pdf

Energi https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/10/Energi_valgavis_2.pdf

Transport https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/10/Transport_5.pdf

En vision for en by - Aarhus 2021 - for landsbyer og for Danmark som helhed

En vision for fremtidens grønne by Aarhus - kan bruges som inspiration for de mange byer <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2021/09/Fremtidens-groenne-Aarhus-Vision-om-verdens-bedste-lille-storby-9.pdf>

Vision for fremtidens landsbyer og lokale bosætninger på landet

<https://detfaellesbedste.dk/loesninger/visioner-drejeboeger/vision-for-fremtidens-landsbyer-og-bosaetning/>

Vision for omstillingen af Danmark, fra 2016 -

https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2021/06/Fremtidens_Danmark.pdf

Fremtidens Grønne Økonomi

Fremtidens økonomi overholder Klodens planetære grænser og FN's verdensmål. Det er en Doughnutøkonomi, læs <https://detfaellesbedste.dk/loesninger/doughnutoekonomi/brikker-til-en-oekologisk-og-baeredygtig-oekonomi/>

Doughnutøkonomiens generelle principper skal konkretiseres - se forslag til det:

<https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2021/09/Doughnut-oekonomien-konkretiseret.pdf>

Noter

Note 1 - Vi har samlet klima- og miljøvidenskabens viden om klodens tilstand i denne artikel - "*Klodens Tilstand*" <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/09/Klodens-tilstand-og-folketingsvalget.pdf>

Note 2 - Folkeavisen for et Bæredygtigt Danmark med de bedste løsninger inden for de 10 vigtigste samfundssektorer - <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2021/08/Folkeavisen-2021-web.pdf> -

Note 3 - Madprojektet https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/08/Madens-fremtid-er-vores-fremtid_kort-pb_3.pdf
- Program for første del https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/11/Program-for-Seminarforloebet_27.pdf